



Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd  
Ministerie van Volksgezondheid,  
Welzijn en Sport

# Jeugdhulp Friesland, locatie Woodbrookers in Korteheemmen

*Toezicht JeugdzorgPlus*

# Rapport Jeugdhulp Friesland

## De hulpaanbieder aan het woord

### Op deze punten uit het rapport zijn we trots:

We zijn trots op de stappen die zijn gezet om de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen terug te dringen. En de aandacht die het krijgt om hierin nog verdere stappen te zetten. Het lukt ons steeds beter om de-escalierend te werken en alternatieve interventies in te zetten. Het verkleinen van de groepen is hierin een cruciale factor geweest, de kleinschalige groepen worden zowel door onze jongeren ten aanzien van het leefklimaat als door medewerkers ten aanzien van de kwaliteit en veiligheid positief ervaren. Bij aanmeldingen JeugdzorgPlus kijken we kritisch met jongere en het systeem in wat er nodig is en geboden kan worden alvorens tot plaatsing over te gaan. Dit zorgt voor een betere start van het behandeltraject. Tot slot zijn we trots op de betrokkenheid vanuit de gehele organisatie en het bijzonder onze medewerkers die in een tijd van veelal negatieve media aandacht zich dagelijks inspinnen om met korte lijnen de best mogelijke zorg te bieden.

### Met deze punten uit het rapport gaan we aan de slag:

Het rapport laat zien dat er op verschillende onderdelen ruimte voor verbetering is. We gaan aan de slag met het realiseren van de Verklarende Analyse voorgaand aan de plaatsing en we doen dit in samenwerking met onze ketenpartners. Tevens willen we onze beschikbare behandelcapaciteit t.b.v. diagnostiek en behandeling verder verstevigen. Bovenstaande heeft tot doel dat sneller diagnostiek en therapie opgestart kan worden en het perspectief ook voor de jongere helder is. We zetten in op, om op basis van actuele signaleringsplannen, in samenspraak met de jongere en hun ouders, te komen tot heldere afspraken en waar nodig bijstelling o.b.v. evaluatie van dit plan met hen. Dit ten behoeve van het verder voorkomen escalaties en inzet van alternatieve interventies van vrijheidsbeperkende maatregelen. Ook het evalueren van incidenten en VBM gaan we structureel gaan inbedden in de evaluatiemomenten met ouders en jongere.

### Dit hebben wij nodig om te kunnen verbeteren:

Het is van belang dat er voldoende capaciteit zit op de ombouw van de JZ+ en dit begint bij een multidisciplinair team bestaande uit o.a. vaktherapeut, GZ psycholoog, gedragswetenschapper, systeemtherapeut en voldoende medische expertise (o.a. verpleegkundig specialist en kind- en jeugdpsychiater). Daarnaast zetten we een projectleider JZ+ in om samen met het personeel vorm te geven aan de ombouw JZ+. JHF breed wordt er geïnvesteerd in het komen tot een herstelplan i.s.m. SDF en de Jeugdautoriteit. Om onze doelgroep de best mogelijke zorg te kunnen bieden hebben we tot slot onze ketenpartners nodig (en investeren we op de samenwerking) in de vorm van expertise en consultfunctie in alle fases van de behandeling, zowel in het voortraject, als tijdens het behandeltraject en natraject en in de meer overstijgende gezamenlijke opdracht die er ligt voor het realiseren van geschikte vervolgplekken waar jongeren naar kunnen doorstromen.

---

## Conclusie van de inspectie

*De inspectie constateert dat medewerkers van Woodbrookers zich inspinnen om samen met het onderwijs voor iedere jongere een passend en integraal dagprogramma en passende hulp te organiseren. Het lukt in de praktijk echter niet altijd om dit ook te realiseren. Woodbrookers heeft zich de afgelopen tijd ingezet om vrijheidsbeperkende maatregelen verder terug te dringen. Woodbrookers voldoet op een aantal onderdelen nog niet aan de Veldnormen terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen. Gezien de ontwikkelingen bij Woodbrookers, heeft de inspectie de bestuurder verzocht om maatregelen te treffen om de kwaliteit en veiligheid van de hulp in de komende periode te bewaken. De inspectie intensiveert het toezicht hierop en wil, over de voortgang van de verbetermaatregelen en de stand van zaken op de locatie, tweemaandelijks geïnformeerd worden. De inspectie verwacht dat alle partijen in de regio Noord, waaronder ook opdracht gevende gemeenten en ketenpartners, zorg dragen voor voldoende beschikbaar passend hulpaanbod in de regio. Zij verwacht uiting van een gedeelde verantwoordelijkheid om te komen tot een passende oplossing geredeneerd vanuit het belang van de jongeren.*

---

# 1 Inleiding

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd voert toezicht uit naar de ombouw van de JeugdzorgPlus. Als onderdeel van dit toezicht voerde de inspectie in oktober 2023 toezicht uit bij Jeugdhulp Friesland, locatie Woodbrookers. In dit rapport staan de uitkomsten van dit toezicht.

## **Aanleiding: Verbetering is nodig in JeugdzorgPlus voorzieningen**

De aanleiding voor het thematische toezicht is de snelle afname van het aantal plaatsingen van jongeren in de gesloten jeugdhulp. De inspectie maakt zich zorgen dat, tijdens maar ook na de ombouw van de JeugdzorgPlus, jeugdigen en gezinnen die complexe problemen hebben, niet tijdig passende hulp (van voldoende kwaliteit) krijgen. Meer informatie over de ombouw JeugdzorgPlus en de aanleiding van het toezicht staat nader beschreven in een [toelichting](#) die de inspectie op haar website publiceerde.

Om te bepalen waar het toezicht van de inspectie zich precies op moest richten, voerde de inspectie begin 2023 een eerste verkennend toezicht uit. Zo spraken inspecteurs met 81 jongeren over hun ervaringen met de hulp die zij ontvingen. In deze [publicatie](#) van juli 2023 staan de eerste bevindingen van de inspectie en ook waar de inspectie zich het meeste zorgen om maakt. De inspectie vindt namelijk dat verbetering binnen de JeugdzorgPlus nodig is. In het bijzonder als het gaat om toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen. Uit de gesprekken met jongeren blijkt dat vrijheidsbeperkende maatregelen nog té veel worden toegepast. Andere aandachtspunten zijn het voorkomen van overplaatsingen, de tijdigheid en beschikbaarheid van passende hulp en het organiseren van passend onderwijs/dagbesteding gedurende het verblijf van jongeren in de JeugdzorgPlus.

Door toezichtbezoeken uit te voeren bij alle JeugdzorgPlus instellingen maakt de inspectie inzichtelijk in hoeverre de instellingen op dit moment voldoen aan de veldnormen terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen, en waar de meeste prioriteiten liggen in het verbeteren van de kwaliteit. De veldnormen zijn, vooruitlopend op het in werking treden van de wet rechtspositie gesloten jeugdhulp, door de sector opgesteld en zij hebben zich aan de toepassing hiervan met ingang van 1 juli 2023 gecommitteerd. De inspectie wil instellingen stimuleren dat zij hun eigen veldnormen hanteren en ontwikkelingen in het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen bevorderen en versnellen. Daarnaast haalt de inspectie tijdens het toezicht informatie op over interne en externe factoren die het toepassen van de veldnormen en het bieden van tijdige en passende hulp en onderwijs/dagbesteding bevorderen of belemmeren, zowel op niveau van de instelling als op regionaal en landelijk niveau.

Nadat de inspectie de vijftien toezichtonderzoeken heeft uitgevoerd bij alle locaties van de JeugdzorgPlus instellingen, stelt zij een overkoepelende rapportage op. Doel hiervan is om rode draden en externe factoren die de ontwikkelingen in de af- en ombouw van de gesloten jeugdzorg en het terugdringen van vrijheidsbeperking belemmeren te adresseren bij stakeholders op regionaal en landelijk niveau.

Specifiek voor Woodbrookers geldt dat er verschillende ontwikkelingen zijn die naast bovenstaande aanleiding ook aanleiding geven voor toezicht door de inspectie. Zo kondigde Jeugdhulp Friesland begin oktober 2023 aan de transformatie van Woodbrookers te willen versnellen en verdere afbouw van de locatie in te zetten. In de periode voorafgaand en tijdens het toezicht is er veel aandacht voor de locatie in de media. Dit is ontstaan naar aanleiding van eerder onafhankelijk onderzoek naar de locatie Woodbrookers waaruit naar voren kwam dat verbetering in de kwaliteit van de hulp noodzakelijk is. Gezien deze ontwikkelingen heeft de inspectie Woodbrookers als één van de eerste locaties bezocht.

## Opzet van het onderzoek

Voor het toezicht hanteert de inspectie vijf thema's:

1. Passende hulp en onderwijs/dagbesteding
2. Preventie van vrijheidsbeperking
3. Uitvoering en toetsing van vrijheidsbeperkende maatregelen
4. Evaluatie en reflectie
5. Bestuurlijke organisatie en cultuur van team en organisatie

Voor thema 1 maakt de inspectie gebruik van de thema's 'uitvoering hulp' en 'uitvoering doorlopend & geïntegreerd dagprogramma' uit het Kwaliteitskader JeugdzorgPlus 2.0, maart 2019.

- [Kwaliteitskader-JeugdzorgPlus-2.0.pdf \(jeugdzorgnederland.nl\)](#)

Daarnaast maakt de inspectie voor dit thema gebruik van de definitie van passende hulp zoals gehanteerd vanuit het programma passende hulp.

- [Toezicht op passende jeugdhulp | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd \(igj.nl\)](#)

Voor de thema's 2 t/m 5 maakt de inspectie gebruik van de Veldnormen terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen, oktober 2022

- [JEU-Veldnormen-okt2022-2.pdf \(jeugdzorgnederland.nl\)](#)

De inspectie gebruikt voor dit toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen wordt met elkaar vergeleken en gewogen. De bronnen die de inspectie voor dit toezicht gebruikt zijn terug te vinden in de bijlage.

Gezien de context bij Woodbrookers heeft de inspectie tijdens het toezicht ook een aantal meer algemene vragen gesteld om zicht te krijgen op de huidige situatie op de locatie en aanvullende informatie opgevraagd.

## De ombouw van JeugdzorgPlus in regio Friesland

In het kader van de ombouw van de JeugdzorgPlus dienen alle jeugdhulpregio's een bovenregionaal plan op te stellen, dat op verzoek van de VNG en het ministerie van VWS halfjaarlijks moet worden geactualiseerd. De actualisaties per landsdeel tezamen moeten een zo volledig en actueel mogelijk landelijk beeld opleveren.

De drie jeugdhulpregio's Friesland, Drenthe en Groningen en de twee aanbieders van JeugdzorgPlus locaties in de regio's (Jeugdhulp Friesland en Elker Jeugdhulp en Onderwijs) hebben met elkaar in september 2021 een bovenregionale visie op de ombouw van JeugdzorgPlus opgesteld<sup>1</sup>. Het uitgangspunt van deze visie is dat in 2030 in Noord-Nederland geen jeugdigen meer gesloten worden geplaatst en dat de instellingen voor JeugdzorgPlus, in de huidige vorm, niet meer bestaan. Op het moment van toezicht was er geen vastgesteld, uitgewerkt en geactualiseerd bovenregionaal plan voor de ombouw van de JeugdzorgPlus. Voorafgaand aan het toezicht bij Woodbrookers heeft de inspectie een gesprek gevoerd met de wethouders van de drie jeugdhulpregio's. In dit gesprek hebben de wethouders toegelicht dat zij werken aan een uitvoeringsplan van deze visie.

Naast bovenstaande visie is er een plan door de jeugdhulpregio's in Noord-Nederland opgesteld samen met de noordelijke jeugdhulpaanbieders, gericht op de open driemilieusvoorzieningen. Dit plan heeft als doel om instroom in open driemilieusvoorzieningen te voorkomen en de jeugdhulp in de regio om te bouwen naar kleinschalige, perspectiefbiedende en meer gezinsgerichte voorzieningen. Daarnaast hebben alle Friese gemeenten en de zeven zorgaanbieders in de provincie, waaronder Jeugdhulp Friesland, in 2019 een convenant hebben gesloten als het gaat om de hoogspecialistische zorg in Friesland<sup>2</sup>. Met dit convenant hebben de partijen zich destijds gecommitteerd aan samenwerking op vijf onderdelen:

- de voorkant en de instroom van cliënten
- de behandeling
- de doorstroom en de uitstroom
- de organisatie van het systeem
- kritieke prestatie indicatoren

De ambities van het convenant waren om plaatsingen in hoogspecialistische jeugdhulp terug te dringen, het aantal uithuisplaatsingen en opnames in residentiele voorzieningen te verminderen, de integrale en intersectorale benadering te verbeteren en het realiseren van een samenhangend aanbod van hoogspecialistische jeugdhulp. De ambities uit het convenant zijn op het moment van toezicht niet allemaal gerealiseerd en de inspectie hoort in gesprekken met Woodbrookers en de regio dat het convenant door de betrokken partijen is losgelaten, maar dat de betrokken aanbieders de bovenstaande principes willen vasthouden.

---

<sup>1</sup> Bovenregionale visie Jeugdhulp Plus Noord-Nederland 2030 'Jeugdhulp met een plus' (september 2021).

<sup>2</sup> Convenant hoogspecialistische jeugdhulp Friesland 'Handen op elkaar voor onze jeugd' (2019).

## Beschrijving Jeugdhulp Friesland, locatie Woodbrookers

Stichting Jeugdhulp Friesland staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer: 41005173. Jeugdhulp Friesland biedt (hoog)specialistische jeugd- en opvoedhulp aan jeugdigen en gezinnen. Dit doet zij onder andere via ambulante hulp thuis en op school, maar indien dit nodig is biedt Jeugdhulp Friesland ook pleegzorgbegeleiding of residentiële hulp. Jeugdhulp Friesland heeft één locatie voor JeugdzorgPlus, genaamd Woodbrookers. Op dit terrein in Kortehebben zijn op het moment van toezicht nog twee gesloten kleinschalige groepen, waar elk vier jongeren verblijven. Op het terrein is daarnaast nog een open kleinschalige voorziening en een VSO-school, Portalis. In dit toezicht richt de inspectie zich enkel op de gesloten groepen.

De bestuurder van Jeugdhulp Friesland stuurt het managementteam voor de residentiële hulp aan, waaronder Woodbrookers, met een directeur algemene zaken en een directeur behandelingen. Naast de bestuurder van Jeugdhulp Friesland is een interim bestuurder aangesteld om de organisatie bestuurlijk te ondersteunen bij de beoogde transformatie. Kort na het toezicht heeft de bestuurder van Jeugdhulp Friesland aangegeven te stoppen met zijn functie. De interim bestuurder heeft zijn taken overgenomen. Specifiek voor Woodbrookers is er daarnaast een managementteam bestaande uit twee managers algemene zaken, waarvan één interim manager die tijdelijk is toegevoegd, en een manager behandelingen. De manager behandelingen stuurt de regiebehandelaar en behandelcoördinator aan. Op de gesloten groepen werken 22 pedagogisch medewerkers, waarvan de helft geregistreerd staat bij Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) of in het BIG-register.

Woodbrookers heeft de gesloten jeugdhulp al afgebouwd in de afgelopen jaren van ongeveer twintig jongeren in 2022 tot acht jongeren op het moment van toezicht. Ondertussen werkt Jeugdhulp Friesland aan het opbouwen van open kleinschalige woonvoorzieningen in de regio. De organisatie kondigde begin oktober 2023 aan de transformatie van Woodbrookers te willen versnellen en verdere afbouw van de locatie in te zetten. Het uitgangspunt is dat de gesloten jeugdhulp in zijn huidige vorm vanaf 1 juli 2024 niet meer op de locatie Woodbrookers wordt geboden. Jeugdhulp Friesland geeft aan dat dit te maken heeft met de (financieel) kwetsbare omvang van de locatie zoals die nu nog functioneert. Daarnaast heeft dit te maken met de afname van het externe vertrouwen dat Woodbrookers de jongeren in voldoende mate de zorg kan bieden die zij nodig hebben.

## 2 Conclusie

In dit hoofdstuk geeft de inspectie haar conclusies weer. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk beschreven hoe het vervolg van het toezicht eruit zal zien.

### Passende hulp

De inspectie constateert dat medewerkers van Woodbrookers zich inspinnen om samen met het onderwijs voor iedere jongere een passend en integraal dagprogramma en passende hulp te organiseren. Het lukt in de praktijk echter niet altijd om dit ook te realiseren, door bijvoorbeeld een tekort aan mogelijkheden voor dagbesteding en het ontbreken van voldoende handvatten om jongeren te motiveren tot het volgen van onderwijs en hulp.

De inspectie ziet dat de hulp bij Woodbrookers een meer open karakter heeft, die past bij de ontwikkeling die landelijk is ingezet om de gesloten jeugdzorg (verder) af te bouwen. De inspectie ziet dat jongeren zich daardoor makkelijker kunnen onttrekken aan de plaatsing en dus behandeling. Zij kunnen dan in risicovolle situaties terecht komen. Jongeren worden bij Woodbrookers geplaatst, terwijl een verklarende analyse ontbreekt. Dit terwijl in regionale plannen het belang daarvan is beschreven. Behandeling aan jongeren komt niet tijdig van de grond. Interne en externe wachtlijsten voor diagnostiek en behandeling spelen hierbij een rol. De inspectie heeft ernstige zorgen over de beschikbaarheid van passende hulp in de regio.

### Terugdringen inzet vrijheidsbeperkende maatregelen

De inspectie concludeert dat Woodbrookers zich de afgelopen tijd heeft ingezet om vrijheidsbeperkende maatregelen verder terug te dringen, binnen een complexe context van veel negatieve aandacht voor de locatie. Het lukt medewerkers van Woodbrookers om de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen steeds meer te voorkomen en de locatie slaagt erin om, op het moment van toezicht, jongeren minder vast te pakken, vast te houden en af te zonderen. Dit komt met name door de huidige kleinschalige groepsgrootte van vier jongeren per groep. Ten aanzien van het op de juiste wijze toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen concludeert de inspectie dat deze grotendeels verlopen overeenkomstig de daar bijbehorende instructies.

Woodbrookers voldoet op een aantal onderdelen niet aan de Veldnormen *terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen*. Waaronder normen met betrekking tot de aanwezigheid en kwaliteit van signaleringsplannen en de aandacht voor alternatieven ter voorkoming van het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen in het hulpverleningsplan en signaleringsplan. Ook het standaard bespreken en evalueren van de inzet en afbouw van vrijheidsbeperkende maatregelen in samenspraak met de jongere en diens ouders/ wettelijke vertegenwoordiger is een verbeterpunt. Verder zijn nog niet alle medewerkers toereikend geschoold in het voorkomen en verantwoord toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen.

Woodbrookers stuurt op het registreren en analyseren van incidenten en de inzet van vrijheidsbepalende maatregelen. Toch verdient het bespreken en evalueren van incidenten en het signaleringsplan met de jongere en ouders na ieder incident meer aandacht. Tot slot dient Woodbrookers de privacy van jongeren beter te beschermen door het voorkomen van inkijk in de slaapkamers en dienen ouders actief op de hoogte te worden gebracht van een directe toegang tot de onafhankelijke vertrouwenspersoon en de klachtencommissie.

### **Randvoorwaarden en ontwikkelingen Woodbrookers**

Woodbrookers geeft aan dat de financiële randvoorwaarden voor de geboden hulp niet toereikend zijn. Na het toezicht heeft Jeugdhulp Friesland laten weten dat zij gezien de financiële situatie van de organisatie werkt aan een herstelplan in samenwerking met Sociaal Domein Friesland. De Jeugdautoriteit monitort dit.

De inspectie ziet en hoort dat het veel van medewerkers vraagt om hun werk te blijven doen. Het is daarom van belang dat het management en bestuur met medewerkers en jongeren in gesprek gaat over de veiligheid op de locatie en ervaren knelpunten in de praktijk. Met het voorgenomen besluit van Jeugdhulp Friesland om de locatie te sluiten, heeft de inspectie de bestuurder verzocht een plan op te stellen om de continuïteit en veiligheid van de hulp in de komende periode te bewaken. Na het toezicht en in reactie op het conceptrapport heeft Jeugdhulp Friesland de inspectie dit plan toegestuurd, met de maatregelen die zij treft.

De bestuurder geeft aan dat de organisatie actief bezig is met het vinden van passende vervolgplekken voor de jongeren die nog op de locatie verblijven en dat Woodbrookers geen nieuwe jongeren plaatst. Ondertussen werkt Jeugdhulp Friesland aan de versnelde ombouw van de JeugdzorgPlus door aan de ene kant de capaciteit van de open kleinschalige woonvoorzieningen te verdubbelen en aan de andere kan een nieuwe kleinschalige voorziening voor hoog specialistische jeugdhulp te realiseren voor jongeren met een machtiging voor gesloten jeugdhulp. De nieuwe voorziening heeft een capaciteit van twaalf plekken, met mogelijkheid tot opschaling naar zestien plekken. Het is hierbij volgens Jeugdhulp Friesland mogelijk dat deze alternatieven wel worden opgestart op het huidige terrein, maar dat de uiteindelijke vorm op een andere locatie wordt gerealiseerd.

Ten aanzien van de kwaliteit van de hulp op de huidige groepen heeft Jeugdhulp Friesland aangegeven verschillende maatregelen te treffen, waaronder bijeenkomsten en individuele gesprekken met medewerkers over de doorontwikkeling van de locatie en het thema veiligheid. Ook treft zij maatregelen voor het verstevigen van de beschikbare behandelcapaciteit op de locatie en het meer structureel evalueren van vrijheidsbepalende maatregelen en incidenten. Woodbrookers heeft ook laten weten dat inmiddels alle medewerkers de Flinch training en een e-learning hebben gevolgd, voor het voorkomen van en het veilig toepassen van vrijheidsbepalende maatregelen.



## Vervolg

Zoals hierboven genoemd heeft Jeugdhulp Friesland de inspectie laten weten dat zij aan de slag gaat met de verbeterpunten in het rapport. Daarnaast heeft zij de inspectie geïnformeerd over maatregelen die zij treft voor het bewaken van de continuïteit en kwaliteit van de hulp op de locatie. Omdat de inspectie in het toezicht heeft geconstateerd dat het Woodbrookers niet is gelukt om alle eerder geformuleerde verbetermaatregelen in het kader van het bestaande verbeterplan voor de locatie ook daadwerkelijk door te voeren, zal de inspectie hier geïntensiveerd op toezien. De inspectie verwacht tweemaandelijks geïnformeerd te worden over de voortgang van de verbetermaatregelen en de stand van zaken op de locatie. De inspectie volgt zowel de voorgenomen afbouw van de groepen, als ook de voorziening die zij beoogt te realiseren voor jongeren met een gesloten machtiging die hoog specialistische hulp nodig hebben.

Waar in het kunnen voldoen aan de gestelde normen en het bewaken van voldoende beschikbaar passend hulpaanbod in de regio, de samenwerking met de opdracht gevende gemeenten en ketenpartners nodig is, verwacht de inspectie dat alle partijen een gedeelde verantwoordelijkheid voelen om te komen tot een passende oplossing geredeneerd vanuit het belang van de jongeren.

De veldnormen bevatten de aankondiging dat deze regelmatig, op basis van de ervaringen, geëvalueerd worden. Gezien de geconstateerde overeenkomsten bij de JeugdzorgPlus instellingen in de registratie en evaluatie van vrijheidsbeperkende maatregelen, roept de inspectie Woodbrookers op om samen met de overige JeugdzorgPlus aanbieders tenminste op deze thema's het gesprek te voeren over de ervaringen die zijn opgedaan bij het implementeren van de veldnormen en te bezien of bijstelling van de veldnormen nodig is. Dit met inachtneming van de vereisten die de Wet rechtspositie gesloten jeugdzorg aan de registratie stelt.

De inspectie gaat in gesprek met een vertegenwoordiging van de gemeenten uit de regio Noord over de randvoorwaarden en de inspanningen om te komen tot een kwalitatief en kwantitatief toereikend en passend hulpaanbod voor de complexe doelgroep die de JeugdzorgPlus bedient.

De inspectie beoordeelt de voortgang en bepaalt op basis daarvan wat een vervolgstap in het toezicht moet zijn.

## 3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het toezicht gepresenteerd, zoals de inspectie deze aantrof op het moment van toezicht. De inspectie beschrijft per thema wat haar bevindingen zijn en licht deze toe. Ook heeft zij aandacht voor de factoren die op de thema's van invloed zijn en beschrijft deze onder de verschillende thema's.

### Thema 1: Passende hulp en onderwijs/dagbesteding

Jongeren en hun ouders hebben recht op tijdig passende en ononderbroken hulp en onderwijs/dagbesteding. De inspectie beschrijft bij dit thema of het de organisatie lukt om dit te realiseren en welke factoren een rol spelen indien dit niet lukt.

Onderstaand leest u de bevindingen van de inspectie, wat hierin opvalt en welke factoren van invloed zijn op het betreffende thema.

Thema	
1	<b>Passende hulp en onderwijs/dagbesteding</b>
	De inspectie verwacht dat de instelling aan iedere jongere passende hulp en dagbesteding biedt die aansluit op het plan met een verklarende analyse. Tevens verwacht de inspectie dat de hulp bijdraagt aan het afwenden van de onveiligheid/ontwikkelingsbedreiging van de jeugdige en dat het gezin deze hulp tijdig en ononderbroken ontvangt.

#### Bevindingen van de inspectie

##### *Plaatsing van jongeren bij Woodbrookers*

Een deel van de jongeren wordt bij Woodbrookers geplaatst met een spoedmachtiging voor gesloten jeugdhulp. In 2023 was het percentage spoedplaatsingen 37 procent van het totaal aantal plaatsingen tot aan september. Het percentage spoedplaatsingen lijkt af te nemen. In 2022 was het aantal spoedplaatsingen nog ongeveer 77 procent van het totaal aantal plaatsingen.

Woodbrookers heeft te maken met een zelfingestelde opnamestop waardoor zij een wachtlijst hanteert en jongeren niet direct kan plaatsen.

De meeste kinderen die geplaatst zijn bij Woodbrookers komen uit de regio. De inspectie hoort van medewerkers van Woodbrookers dat plaatsende instanties in de regio soms met hun handen in het haar zitten om voor een jongere passende hulp te organiseren. Mede daardoor ervaren medewerkers druk om jongeren op te nemen, bijvoorbeeld met maatwerkconstructies.

Het management van Woodbrookers geeft aan dat ze desondanks bij een aanmelding kritisch blijven kijken of Woodbrookers passende hulp kan bieden. De behandelcoördinator geeft aan dat voor jongeren met bepaalde problematiek, zoals jongeren met een forensisch profiel en normale intelligentie, Woodbrookers geen passende plek is.

In de regionale plannen staat het belang van een gedeelde verklarende analyse voorafgaand aan de plaatsing in de JeugdzorgPlus. De inspectie hoort van medewerkers en ziet in de dossiers dat een verklarende analyse voorafgaand aan de plaatsing ontbreekt. In de gesprekken geeft Woodbrookers aan dat zij eigenlijk verwachten dat Team toegang, dat vanuit een samenwerking met de hoog specialistische jeugdhulp, de jeugdbescherming en de gemeente wordt vormgegeven, de verantwoordelijkheid heeft om een verklarende analyse op te stellen. Dit gebeurt in de praktijk niet. Van medewerkers en een verwijzer hoorde de inspectie dat Woodbrookers zich daarom zelf inspant om verklaringen te zoeken voor de problematiek van jongeren, gedurende de plaatsing. Deze verklaringen worden verwerkt in de hulpverleningsplannen met een casusconceptualisatie van de jongeren, zo geven de gedragswetenschappers aan.

*"We proberen in ieder geval dat kinderen met een voldoende verklarende analyse naar buiten gaan. Maar ook wij hebben tekort aan diagnostiek". Hulpverlener.*

#### *Integraal dagprogramma*

In de gesprekken hoort de inspectie dat Woodbrookers en Portalis, de school op het terrein, zich inspanssen om op maat een passend programma voor jongeren op te zetten. Portalis kan praktijkonderwijs bieden of onderwijs op vmbo-niveau. Wanneer een jongere wordt geplaatst plannen ze zo snel mogelijk een intake en starten ze met een onderwijsprogramma op maat. Jongeren ontvangen regelmatig een aangepast rooster omdat het de jongeren (nog) niet lukt om onderwijs te volgen. In de gesprekken met de gedragswetenschappers van Portalis en Woodbrookers hoort de inspectie dat er behoefte is aan meer mogelijkheden voor dagbesteding tijdens onderwijsuren voor jongeren die (nog) niet kunnen deelnemen aan regulier onderwijs. Voor hen is niet altijd een passend programma mogelijk.

Medewerkers geven daarnaast aan dat het moeilijk is om jongeren te motiveren voor het onderwijs. Van de zeven jongeren die op het moment van toezicht op het terrein naar school zouden moeten gaan, gaan slechts vier jongeren trouw naar school, waarbij één jongere zelfs helemaal geen onderwijs volgt.

De vertrouwenspersoon van Woodbrookers geeft aan dat er momenteel een activiteitenbegeleider bij Woodbrookers werkzaam is. De activiteitenbegeleider verzorgt doordeweeks en in het weekend activiteiten voor de vrije tijd waaraan de jongeren kunnen deelnemen.

Uit de gesprekken met jongeren en medewerkers blijkt dat jongeren regelmatig weglopen of zich tijdelijk onttrekken aan de hulp en het onderwijs. De inspectie ziet dat het open karakter van Woodbrookers maakt dat jongeren zich makkelijker kunnen onttrekken aan de plaatsing en dus behandeling. Deze openheid past bij de ontwikkeling die landelijk is ingezet om de gesloten jeugdzorg (verder) af te bouwen. Wel neemt bij Woodbrookers de kans op meer onderbrekingen van de hulp en het onderwijs door (tijdelijke) onttrekking toe. Daarnaast hoorde de inspectie dat tijdens een onttrekking jongeren in risicovolle situaties terecht kunnen komen (bijvoorbeeld met drugsgebruik of criminaliteit). Een ouder waarmee de inspectie heeft gesproken geeft aan dat dit open karakter niet passend is voor haar kind. Zij zou het liefst zien dat de mogelijkheden voor jongeren om zich te onttrekken aan de hulp en het onderwijs verder beperkt worden.

### *Behandeling*

Van een jongere, ouders en medewerkers hoort de inspectie dat zij ervaren dat er te weinig mogelijkheden zijn om passende behandeling in te zetten voor de jongeren. Het duurt volgens de medewerkers met name lang om nodige diagnostiek in te zetten. Hiervoor zijn wachtlijsten en het kan wel zes maanden duren voordat dit ingezet kan worden. Jeugdhulp Friesland heeft een samenwerking met GGZ Friesland, maar dit komt in de praktijk niet goed van de grond, zo vertelt een medewerker. Naast de diagnostiek wordt ook een tekort aan beschikbare behandelcapaciteit ervaren. De ouders die de inspectie sprak geven aan dat de behandeling van hun kinderen na twee maanden nog niet is gestart, wel krijgen de jongeren begeleiding van de pedagogisch medewerkers tijdens de dagelijkse structuur.

*"De hulp sluit wel aan.(...) Ik krijg niet echt behandeling: het is vooral dat ik hier ben en niet thuis. Ze kunnen mij niet echt behandelen, want ik ben hier maar korte tijd. Er is een wachtlijst voor behandeling. Begeleiding op de groep helpt wel. Ik heb veel duidelijkheid en hulp met dagritme nodig en die krijg ik."* Jongere.

Eén van de managers kan zelf behandeling bieden, zoals traumatherapie en cognitieve gedragstherapie, maar mogelijkheden voor meer lichaamsgerichte therapie, wat voor deze jongeren juist passend zou zijn, zijn er niet. Medewerkers geven aan te doen wat ze kunnen, maar lopen ertegenaan dat de behandelstil onvoldoende op orde is en/of onvoldoende tijdig inzetbaar is. De manager behandelzaken geeft aan dat er niet echt een interne wachtlijst is voor therapie, maar dat het in de praktijk wel lastig is om de hulp snel in te zetten. Reden hiervoor is dat er gebruik gemaakt moet worden van professionals buiten Woodbrookers, bijvoorbeeld van een therapeutenpool van Jeugdhulp Friesland. De inspectie hoort in de gesprekken en ziet in de dossiers dat jongeren inderdaad lang wachten op behandeling.

*"Er zitten hier jongeren langer, doordat therapie niet aanwezig is".* Hulpverlener.

### *Hulpaanbod in de regio*

Tot slot hoort de inspectie in de gesprekken met de directie en met medewerkers dat er een groot tekort wordt ervaren aan beschikbare passende plekken in de regio voor deze doelgroep jongeren met complexe problematiek. Hierdoor is de uitstroom van jongeren moeilijk. Medewerkers geven aan hiermee om te gaan door jongeren wiens gesloten machtiging niet meer nodig is, maar die nog geen andere plek hebben, tijdelijk op de gesloten groep met een sleutel te laten verblijven: een soort open plaatsing op een gesloten groep. Bij deze jongeren worden dan geen vrijheidsbeperkende maatregelen toegepast.

### **Conclusie en verbeterpunten**

De inspectie constateert dat medewerkers van Woodbrookers zich inspannen om samen met het onderwijs voor iedere jongere een passend en integraal dagprogramma en passende hulp te organiseren. De inspectie kan niet beoordelen in hoeverre de hulp aansluit op de verklarende analyse, omdat deze voor de meeste jongeren ontbreekt. De inspectie concludeert daarnaast dat op de volgende knelpunten bij Woodbrookers en ketenpartners in de regio, verbetering nodig is om een passend dagprogramma en passende hulp daadwerkelijk uit te voeren:

- Het ontbreken van een gezamenlijke verklarende analyse voorafgaand aan de plaatsing.
- Behandeling komt niet of nauwelijks van de grond vanwege interne en externe wachtlijsten voor bepaalde diagnostiek en bepaalde therapieën, wat in het bijzonder belemmerend werkt als een jongere een korte machtiging heeft.
- Onvoldoende handvatten voor medewerkers om jongeren te motiveren tot het volgen van onderwijs en hulp.
- Een tekort aan mogelijkheden voor dagbesteding.
- Beschikbaarheid van passende hulp in de regio. De inspectie maakt zich ernstige zorgen dat in de regio Friesland jongeren met complexe problematiek, die dringend bescherming en hulp nodig hebben, deze in de praktijk niet of te laat krijgen. Dit probleem wordt vergroot met het voorgenomen besluit tot sluiting van Woodbrookers. Het is belangrijk dat gemeenten op korte termijn een actueel plan maken voor het realiseren van een kwalitatief en kwantitatief voldoende hulpaanbod in de regio voor deze doelgroep jongeren.

## Thema 2: Preventie van vrijheidsbeperking

In dit thema kijkt de inspectie naar wat de hulpaanbieder doet om de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen te voorkomen, waarbij het belangrijk is dat preventie plaatsvindt voor, tijdens en na opname van jongeren in de JZ+.

Onderstaand leest u de bevindingen van de inspectie, wat hierin opvalt en welke factoren van invloed zijn op dit thema.

Thema	
2	<b>Preventie van vrijheidsbeperking</b>

De inspectie verwacht dat de instelling al het mogelijke probeert om vrijheidsbeperking van een jongere te voorkomen door voorafgaand aan de plaatsing opties ter voorkoming van gedwongen plaatsing af te wegen en een jongere niet buiten kantoortijden op te nemen, m.u.v. acute crisis. Daarnaast verwacht de inspectie dat jeugdzorgwerkers met jongere en ouders signaleringsplannen opstellen en alternatieve interventies inzetten en deze opnemen in het hulpverleningsplan ter voorkoming van vrijheidsbeperking. Tot slot verwacht de inspectie dat jongeren bij binnenkomst geïnformeerd worden over de huisregels, klachtenregeling en vertrouwenspersoon.

### Bevindingen van de inspectie

De inspectie hoort dat Woodbrookers voor plaatsing van jongeren in gesprek gaat over mogelijke alternatieven voor de gesloten plaatsing. In één van de dossiers zag de inspectie dit ook terug. Wel vertellen medewerkers dat in hun beleving er soms nog jongeren geplaatst worden, waarbij een gesloten plaatsing voorkomen had kunnen worden. De reden dat er dan toch overgegaan wordt tot een plaatsing in de JeugdzorgPlus is dat in het voorliggend veld, volgens medewerkers, paniek ontstaat rondom sommige jongeren en gezinnen.

Woodbrookers heeft als uitgangspunt dat jongeren alleen tijdens kantoortijden worden geplaatst. In de gesprekken met medewerkers en gedragsdeskundigen hoort de inspectie dat dit goed lukt. Hierdoor kunnen de gedragsdeskundigen de pedagogisch medewerkers goed informeren over de komst van een jongere. Dit hangt ook samen met de wachtlijst voor plaatsing bij Woodbrookers, waarbij jongeren die geplaatst worden vaak al langere tijd bekend zijn bij de gedragsdeskundigen.

#### *Signaleringsplannen*

De werkwijze van Woodbrookers is dat pedagogisch medewerkers samen met jongeren signaleringsplannen opstellen. Dit doen zij aan de hand van de uitgangspunten in het schematherapeutisch werken, zo vertellen medewerkers aan de inspectie.

De signaleringsplannen worden niet samen met ouders gemaakt, al geven medewerkers wel aan dat ze hen het plan wel toesturen en om input vragen en dat dit tijdens evaluaties ook besproken kan worden. De ouders waarmee de inspectie heeft gesproken zijn niet bekend met een signaleringsplan.

De inspectie ziet dat een deel van de jongeren op de groep een signaleringsplan heeft, maar bij twee jeugdigen zag de inspectie geen signaleringsplan. De signaleringsplannen staan ook niet in het dossier van de jeugdigen. Eén medewerker vertelt dat ze het signaleringsplan vooral gebruiken wanneer ze het gedrag van jongeren niet begrijpen. Dan stellen ze het signaleringsplan ook bij. Er is geen standaard frequentie om signaleringsplannen tussentijds bij te stellen. Medewerkers geven aan dat signaleringsplannen wel vaker geëvalueerd zouden mogen worden in samenspraak met de jongere en ouders.

#### *Alternatieven voor vrijheidsbeperking*

Van medewerkers hoort de inspectie dat ze hun best doen om de vrijheidsbeperkende maatregelen te voorkomen door de-escalerend te werken. Medewerkers geven aan dat het op het moment van toezicht beter lukt om de-escalerend te handelen dan dat dit in voorgaande jaren het geval was. Dit komt met name door de huidige kleinschalige groeps grootte van vier jongeren per groep. Daarnaast proberen medewerkers alternatieven voor vrijheidsbeperkende maatregelen in te zetten. Een voorbeeld hiervan is dat een jongere bijvoorbeeld geen urinecontrole hoeft te doen als een jongere open en eerlijk is over diens gebruik.

Op het terrein zijn mogelijkheden voor activiteiten, die ook bijdragen aan het voorkomen van escalaties, maar door de lage bezetting op het terrein is het volgens medewerkers moeilijk om activiteiten buiten de groepen en het terrein te ondernemen met jongeren. Op de groepen zijn wel verschillende activiteiten mogelijk. De woonkamers op groepen zijn heel huiselijk ingericht, er is een muziekstudio en een ruimte om te gamen. De gangen op de eerste verdieping en de slaapkamers zijn minder huiselijk. Zo hebben de deuren van de slaapkamers nog steeds zogenaamde 'spionnetjes', waarmee de pedagogisch begeleiders ongezien de slaapkamers in kunnen kijken. Medewerkers geven aan hier geen gebruik van te maken. De inspectie zag dat de jongeren de spionnetjes lakken om inkijk in hun slaapkamer te voorkomen.

Medewerkers geven aan dat het belangrijk is om aandacht te hebben voor elke jongere en dat dit helpt om vrijheidsbeperkende maatregelen te voorkomen. De inspectie heeft de meest recente leefklimaatonderzoeken op de groepen ingezien en ziet dat er verschil is tussen de twee groepen in hoeverre jongeren ondersteuning ervaren op de groep. Een jongere vertelde dat hij zich niet altijd gehoord voelt, waardoor escalaties kunnen ontstaan. De inspectie leest daarnaast in de hulpverleningsplannen en signaleringsplannen niet altijd terug wat passende alternatieven zijn voor een individuele jongere om incidenten en de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen te voorkomen.

### *Informatie over regels en cliëntpositie*

Van een jongere hoorde de inspectie dat jongeren bij binnenkomst worden geïnformeerd over de huisregels en over de vertrouwenspersoon van Jeugdstem. De vertrouwenspersoon komt ook langs om kennis te maken met nieuwe jongeren om hen te informeren over hun rechten. De gegevens van de vertrouwenspersoon zag de inspectie ook zichtbaar hangen op de groepen. Jongeren weten dat ze een klacht kunnen indienen. Ouders daarentegen geven aan dat zij niet op de hoogte zijn gebracht van het bestaan van de vertrouwenspersoon en de onafhankelijke klachtencommissie. Dit terwijl één van de ouders wel meermaals zijn onvrede heeft aangegeven op diverse lagen van de organisatie.

### **Conclusie en verbeterpunten**

De inspectie concludeert dat het Woodbrookers lukt om het aantal plaatsingen buiten kantoortijden terug te dringen. Hierbij speelt het een rol dat Woodbrookers een wachtlijst heeft. De inspectie concludeert daarnaast dat bij Woodbrookers verbetering nodig is op de volgende punten:

- De aanwezigheid en de kwaliteit van de signaleringsplannen. Wil het werken met een signaleringsplan goed functioneren, dan zal hier iedere dag aandacht voor moeten zijn en het plan toegankelijk voor zowel de jongere als de begeleiders moeten zijn.
- Het is belangrijk dat in het hulpverleningsplan en het signaleringsplan meer aandacht is voor alternatieven ter voorkoming van de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen.
- Het voorkomen van inkijk in de slaapkamers om de privacy van jeugdigen te beschermen.
- Ouders dienen actief op de hoogte te worden gebracht van de onafhankelijke vertrouwenspersoon en de klachtencommissie. De route naar de klachtencommissie dient zonder obstakels vorm gegeven te zijn.



## Thema 3: Uitvoering en toetsing van vrijheidsbeperkende maatregelen

Het uitgangspunt bij de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen moet zijn: 'Nee, tenzij'. Dat is waar de inspectie in dit thema naar kijkt. De inspectie kijkt ook of de hulpaanbieder, als vrijheidsbeperkende maatregelen wel worden ingezet, voldoet aan bepaalde voorwaarden en of belangrijke rechtsbeginselen in acht worden genomen.

Onderstaand leest u de bevindingen van de inspectie, wat hierin opvalt en welke factoren van invloed zijn op dit thema.

Thema	
3	<b>Uitvoering en toetsing van vrijheidsbeperkende maatregelen</b>
De inspectie verwacht dat de instelling bij de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen uitgaat van het 'nee, tenzij' principe waarbij vrijheidsbeperking alleen wordt ingezet nadat alternatieven zijn geprobeerd, de toepassing multidisciplinair is afgewogen en proportioneel is. Ook verwacht de inspectie dat de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen overeenkomstig de daar bijbehorende instructies verloopt.	

### Bevindingen van de inspectie

De inspectie hoort in de gesprekken dat medewerkers vrijheidsbeperkende maatregelen op maat inzetten op basis van aanwezige risico's en hierbij het uitgangspunt 'nee, tenzij' hanteren.

De behandelcoördinator bepaalt voorafgaand aan de plaatsing op basis van de voorinformatie uit het dossier welke vrijheidsbeperkende maatregelen de eerste periode ingezet kunnen worden en waarom. De inspectie hoort in de gesprekken en leest in de dossiers niet terug dat dit eerst met jongeren en ouders wordt besproken. In het hulpverleningsplan wordt per vrijheidsbeperkende maatregel gemotiveerd waarom deze voor de jongere nodig is. Het hulpverleningsplan wordt vervolgens wel besproken met jongeren en ouders, al hoort de inspectie ook van ouders terug dat zij na respectievelijk 8 weken en 12 weken nog wachten op de bespreking van het eerste hulpverleningsplan. Dit beeld komt overeen met wat de inspectie ziet in de dossiers van de jongeren. Hierin staan geen specifieke evaluaties van de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen waar jongeren en ouders bij betrokken zijn.

Van de medewerkers hoort de inspectie voorbeelden over hoe zij vrijheidsbeperkende maatregelen op maat inzetten. Een voorbeeld is dat een jongere die fysieke agressie toont, niet wordt vastgepakt, tenzij zijn agressie op personen is gericht. Als de jongere spullen stukmaakt, dan grijpen de medewerkers niet in. Wanneer de agressie zich richt op mensen, dan kan een jongere wel vastgepakt worden. Van jongeren, de vertrouwenspersoon en van medewerkers hoort de inspectie dat medewerkers terughoudend zijn in het vastpakken en vasthouden van jongeren.

Eén medewerker vertelt dat door de beperkte bezetting van medewerkers op het terrein, zij zich niet altijd veilig voelt om in te grijpen. Er zijn volgens haar enkele incidenten geweest waarbij er een mogelijk gevaarlijke situatie had kunnen ontstaan voor zowel jongeren als medewerkers.

*"Vastpakken en vasthouden gebeurt bijna niet meer. Het beleid is dat het niet meer mag, alleen als het in het plan staat en deze maatregel staat niet meer verwerkt in veel plannen. Nu wordt er bijvoorbeeld eerder gekozen om een jeugdige te laten uitrazen en met spullen te laten gooien. Dit kan zolang de agressie zich niet richt op mensen". Hulpverlener*

Woodbrookers gebruikt geen afzonderingsruimten. De ruimten die hier voorheen voor werden ingezet worden nu voor andere doeleinden gebruikt (opslag of juist een chillruimte met een zitzak). Wel sturen medewerkers nog weleens jeugdigen naar hun eigen kamer met de deur open, waarbij ze op eigen initiatief kunnen terugkeren wanneer ze weer rustig zijn. Indien het nodig is om een jongere af te zonderen, dan vindt dit plaats op de eigen kamer met de deur op slot. Medewerkers en jongeren vertellen dat dit sporadisch gebeurt. Medewerkers geven aan dat ze in dit geval altijd na tien minuten weer teruggaan om te kijken hoe het gaat. Ook jongeren geven aan dat medewerkers na ongeveer 5 tot 15 minuten weer langskomen. Het op slot doen van de kamerdeur is niet conform de veldnormen.

De deuren van de slaapkamers zijn in principe open, ook in de nacht. Op maat kan afgewogen worden dat een jongere met de deur op slot slaapt. In dit geval staat de vrijheidsbeperkende maatregel opgenomen in het dossier van de jeugdige. Zodra een jongere de slaapkamerdeur zelf op slot doet, dan gaat ook automatisch de deurverklikker aan. In de gangen wordt gebruik gemaakt van een bewegingscamera, gericht op de slaapkamerdeuren. De beveiliging kijkt mee op de beelden van de camera in de nacht.

Wat betreft urinecontrole geven medewerkers aan dat dit incidenteel en op maat voorkomt. Als jongeren al vertellen dat ze drugs hebben gebruikt, hoeven ze ook geen urinecontrole te doen. Een medewerker vertelt dat vanuit een reclasseringsmaatregel soms ook de voorwaarde is gesteld dat jongeren na hun verlof een urinecontrole doen.

Onderzoek aan lichaam en kleding vindt niet standaard plaats. Medewerkers vertellen dat ze dit doen wanneer hier een concrete aanleiding voor is en stemmen dan, indien nodig achteraf, af met de behandelcoördinator. Hierbij houden ze rekening met het geslacht van de jongere en de problematiek van en triggers voor jongeren. Ook een jongere geeft aan dat hij bij binnenkomst gefouilleerd werd, en dat hem om toestemming werd gevraagd. De controle van tassen bij plaatsing van een jongere is standaard. Bij sommige jongeren worden de spullen die zij meenemen na verlof structureel gecontroleerd.

In de gesprekken met medewerkers, verwijzers en jongeren, hoort de inspectie dat per jongere wordt afgewogen of en zo ja, hoeveel toegang de jongere heeft tot diens mobiele telefoon. In het begin van de plaatsing is het telefoongebruik vrijwel altijd beperkt. In sommige gevallen wordt ook gebruik gemaakt van een schermopname om zicht te houden op het telefoonverkeer van de jeugdige. Ook dit is een vrijheidsbeperkende maatregel die inbreuk maakt op de privacy van jeugdigen. Eén jongere heeft aangegeven te weten hoe zijn telefoongebruik wordt opgebouwd en een andere jongere geeft aan dat hij hier geen afspraken over heeft gemaakt.

Medewerkers geven aan dat er een enorme ontwikkeling is geweest op de locatie, waardoor het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen minder nodig is dan voorheen. De belangrijkste genoemde verklaring hiervoor is de groeps grootte van vier jongeren met twee begeleiders en een vliegende keep. Ook dat er minder jongeren op het terrein verblijven speelt een rol. Medewerkers geven aan dat ze achter de visie staan om minder vrijheidsbeperkende maatregelen toe te passen. Tegelijkertijd merken ze ook dat met de nieuwe ontwikkelingen er ook andere zorgen ontstaan. Zo geven medewerkers aan dat er nu te weinig medewerkers op het terrein zijn om de veiligheid van iedereen goed te kunnen waarborgen. Ook een gesproken ouder geeft aan dat het minder toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen weglopen en andere incidenten in de hand werkt. Dit terwijl, zo geeft ze aan, sommige jongeren met complexe problematiek deze grenzen wel nodig hebben.

### **Conclusie en verbeterpunten**

De inspectie concludeert dat Woodbrookers er goed in slaagt om minder vast te pakken, vast te houden en jongeren af te zonderen door hiervoor alternatieven in te zetten. Ten aanzien van het juist toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen concludeert de inspectie dat deze grotendeels verlopen overeenkomstig de daar bijbehorende instructies. De inspectie constateert wel dat het nodig is dat Woodbrookers, gezien de voorgenomen sluiting, met medewerkers in gesprek gaat om te bepalen wat in de komende periode nodig is om het veiligheidsgevoel van medewerkers te vergroten, zodat medewerkers niet handelingsverlegen worden. De inspectie concludeert daarnaast dat Woodbrookers op onderstaande punten niet aan de Veldnormen *terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen* voldoet en dat hierop verbetering nodig is:

- Het standaard bespreken en evalueren van de inzet en afbouw van vrijheidsbeperkende maatregelen in samenspraak met de jongere en diens ouders/ wettelijke vertegenwoordiger.

## Thema 4: Evaluatie en reflectie

In dit thema kijkt de inspectie naar wat de hulpaanbieder en de medewerkers doen om op passende wijze te leren van de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen, om dit uiteindelijk af te kunnen laten nemen.

Onderstaand leest u de bevindingen van de inspectie, wat hierin opvalt en welke factoren van invloed zijn op dit thema.

Thema	
4	<b>Evaluatie en reflectie</b>
De inspectie verwacht dat er na inzet van een vrijheidsbeperkende maatregel altijd een evaluatie plaatsvindt met jongere, ouders/verzorgers en medewerkers om van te leren en ter vermindering van stress en trauma. Ook verwacht de inspectie dat het signaleringsplan na iedere incident met de jongere wordt besproken en geëvalueerd. Tot slot verwacht de inspectie dat de instelling het inzetten van alle vrijheidsbeperkende maatregelen registreert en analyseert op zowel jongere- team- als organisatieniveau om op de inzet en het beleid van vrijheidsbeperking te kunnen reflecteren en deze (verder) terug te dringen.	

### Bevindingen van de inspectie

#### *Evaluëren van incidenten en vrijheidsbeperkende maatregelen*

De pedagogisch medewerkers vertellen dat ze na incidenten evalueren als medewerkers onder elkaar en dat zij een incident nabespreken met de jongere(n). Zij maken hierbij, zogezegd, gebruik van een sequentieformulier. Dit is een formulier waarbij met een jongere of door de jongere zelf wordt teruggekeken naar de aanloop van een incident. Op die manier kunnen jongeren en medewerkers achterhalen welke onderliggende factoren een rol spelen bij het ontstaan van het incident. Uit de gesprekken met jongeren en ouders komt deze werkwijze niet naar voren. Verder blijkt uit het dossieronderzoek en de gesprekken met ouders en jongeren dat medewerkers ouders informeren over incidenten, maar niet standaard elke inzet van een vrijheidsbeperkende maatregel met de jongere en ouders evalueren. Tot slot geven medewerkers aan dat het signaleringsplan van jongeren vaker geëvalueerd en bijgesteld kan worden. Dit gebeurt nu niet na elk incident, vertellen medewerkers.

#### *Registratie en analyse van vrijheidsbeperkende maatregelen*

Medewerkers geven aan dat zowel incidenten als vrijheidsbeperkende maatregelen worden geregistreerd in het digitale systeem. Dit ziet de inspectie ook terug in de dossiers en het registratiesysteem. De behandelcoördinator en de teamleider van de betreffende groep ontvangen de incidenten en lezen mee met de registraties.

In de gesprekken hoort de inspectie dat de behandelcoördinator en de teamleiders sturen op een juiste registratie van zowel het incident als de vrijheidsbeperkende maatregel die is toegepast. Jeugdhulp Friesland stelt elk kwartaal een overzicht op van de incidenten en de toegepaste maatregelen. De incidentencommissie en het kwaliteitsteam bespreken dit overzicht en filteren er rode draden uit. De inspectie heeft de meest recente rapportage ingezien en leest terug dat er inderdaad een analyse plaatsvindt waarbij inhoudelijk naar de registraties wordt gekeken.

Medewerkers geven aan dat de rapportages ook in de teamvergadering worden besproken. Wel hoort de inspectie in de gesprekken terug dat sommige medewerkers meer verwachten qua terugkoppeling van het management of beleidsmedewerkers na incidenten. Zo vertelde een medewerker aan de inspectie dat zij een aantal meldingen had gedaan aan het management waarin ze knelpunten had beschreven in het registratieformulier, maar dat ze hier geen inhoudelijke reactie op kreeg.

#### *Wederzijdse consultatie*

Medewerkers van Woodbrookers nemen deel aan 'Ik laat je niet alleen', maar een wederzijdse consultatie is nog niet uitgevoerd. Er stond al wel een consultatie met een andere aanbieder van JeugdzorgPlus gepland. Deze afspraak viel in de periode rond het toezicht en is om die reden niet doorgegaan.

### **Conclusie en verbeterpunten**

De inspectie vindt het positief dat Woodbrookers stuurt op het registreren en analyseren van incidenten en de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen en dat dit ook plaatsvindt in de praktijk. Tegelijkertijd merkt de inspectie op dat het leren uiteindelijk plaatsvindt op de werkvloer en dat het dus belangrijk is om ook voldoende in dialoog te gaan met pedagogisch medewerkers en jongeren over de knelpunten die zij ervaren in de praktijk. De inspectie concludeert daarnaast dat Woodbrookers op het volgende punt niet aan de *Veldnormen terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen* voldoet:

- Het bespreken en evalueren van incidenten en het signaleringsplan met de jongere en ouders na ieder incident.

## Thema 5: Bestuurlijke organisatie en cultuur van team en organisatie

Het is belangrijk dat het bestuur van de hulpaanbieder zorgt voor de randvoorwaarden waaronder medewerkers kunnen werken aan het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen. In dit thema kijkt de inspectie hiernaar.

Onderstaand leest u de bevindingen van de inspectie, wat hierin opvalt en welke factoren van invloed zijn op dit thema.

Thema	
5	<b>Bestuurlijke organisatie en cultuur van team en organisatie</b>
De inspectie verwacht dat de directie leiderschap en urgentie toont gericht op voortdurende verbetering en het creëren van voorwaarden waaronder scholing, stabiele en passende personeelsformatie en een maximale groepsgrootte van 4 tot 6 jongeren waardoor medewerkers kunnen werken aan het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen.	

### Bevindingen van de inspectie

Jeugdhulp Friesland wil optimale veiligheid en gezondheid voor jongeren en personeel. Specifiek voor de specialistische zorg, zoals Woodbrookers, hanteert de organisatie de uitgangspunten van Schematherapeutisch werken, Geweldloos verzet en het Neurosequential Model of Therapeutics (NMT). Deze methodes dienen bij te dragen aan een ontwikkelingsgericht behandelklimaat. In de gesprekken met gedragswetenschappers en medewerkers hoort de inspectie de uitgangspunten van Schematherapeutisch werken en Geweldloos verzet terug. De bestuurder van Jeugdhulp Friesland geeft aan dat hij als bestuurder nog meer aandacht zou moeten besteden aan het uitdragen van de visie op ontwikkelingsgericht werken en het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen.

Uit de gesprekken met medewerkers haalt de inspectie op dat Woodbrookers investeert in deskundig personeel door het bieden van scholing op het gebied van de-escalerend handelen en voorkomen van inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen. Woodbrookers heeft een e-learning vrijheidsbeperkende maatregelen opgesteld. De inspectie hoort van medewerkers dat ze deze e-learning hebben gevolgd. Verder worden medewerkers, naast het Schematherapeutisch werken, geschoold in Geweldloos verzet en zij volgen een specifieke Flinch-scholing. De Flinch-scholing is een scholing van drie hele dagen en gaat zowel over de-escalerend handelen als fysieke weerbaarheid. Deze training heeft voor een deel van de medewerkers in mei 2023 plaatsgevonden en de herhaaltraining vindt in oktober/november 2023 plaats. Tijdens de herhaaltraining worden ook de flexpool medewerkers en de facilitaire dienst op het terrein getraind. Op het moment van het toezicht is dus nog niet iedereen Flinch geschoold.

De medewerkers die de Flinch-training nog niet hebben gevolgd, hebben wel een andere training afgerond: de Fysieke en Mentale Training (FMT). De inspectie hoort van medewerkers dat in deze training methoden van fysiek ingrijpen voorkomen die niet voldoen aan de huidige veldnormen. De inspectie heeft in het toezicht geen voorbeelden gehoord dat de inzet van deze methoden in de praktijk ook plaatsvindt. Medewerkers zijn terughoudend in het vastpakken en vasthouden, hoort de inspectie terug in de verschillende gesprekken.

De inspectie heeft de overzichten van inzet van personeel dat niet in loondienst is opgevraagd en ziet dat in het afgelopen jaar tot aan het einde van de zomer meerdere malen gebruik is gemaakt van uitzendkrachten, veelal vanuit één specifiek bureau. Het management van Woodbrookers geeft aan dat dit vooral te verklaren is doordat er rondom een aantal specifieke casussen extra inzet van externe medewerkers is geweest om bijvoorbeeld twee op één begeleiding vorm te geven. Naar aanleiding van signalen over het betreffende uitzendbureau is de samenwerking met dit bureau gestopt. Dit ziet de inspectie ook terug in de aangeleverde overzichten.

De locatie heeft een eigen flexpool waar een beroep op kan worden gedaan. Voor de toekomst maakt het management van Woodbrookers afspraken met twee andere bureaus. Van medewerkers hoort de inspectie dat zij zich erg zorgen maken over het vertrek van vaste medewerkers in de aankomende periode vanwege de aangekondigde sluiting, waardoor de kwaliteit van de hulp onder druk kan komen te staan.

Zoals eerder genoemd in dit rapport, heeft Jeugdhulp Friesland het besluit voorgenomen om Woodbrookers te sluiten. Dit past volgens de bestuurder in de transformatie van de JeugdzorgPlus, maar heeft ook te maken met lastige omstandigheden waarin Woodbrookers zich bevindt. Medewerkers geven aan dat door maatschappelijke druk en negatieve berichtgeving in de media over JeugdzorgPlus en specifiek over Woodbrookers, ze in een lastige positie zitten. Ze hebben het gevoel dat ze zich moeten verdedigen tegen de negatieve berichtgeving, terwijl er weinig aandacht lijkt te zijn voor de dingen die wel goed gaan. Medewerkers vragen zich af of de buitenwereld een goed beeld heeft van het werk dat zij doen en de jongeren die bij Woodbrookers verblijven.

De bestuurder geeft richting de inspectie aan dat naast de afname van het externe vertrouwen in Woodbrookers, ook de financiële randvoorwaarden voor de jeugdhulp niet op orde zijn. Over het afgelopen jaar leidt Jeugdhulp Friesland verlies door het ontbreken van passende financiering. Het ontbreken van de financiële middelen wordt als een groot knelpunt ervaren door de bestuurder.

*"De begeleiding doet ontzettend zijn best. Dat Woodbrookers gaat sluiten, doet ook wel iets met begeleiders: koppies gaan hangen. Maar wel heel knap de gedrevenheid van medewerkers die aangeven 'Zo lang jongeren hier zijn, blijven wij ook'." Ouder.*

De inspectie heeft medewerkers gesproken die het voorgenomen besluit begrijpen, maar er zijn ook medewerkers die aangeven het een moeilijk besluit te vinden. Het afgelopen jaar heeft volgens medewerkers juist ook in het teken gestaan van doorontwikkeling en het verbeteren van de kwaliteit van de geboden hulp. Jeugdhulp Friesland heeft naar aanleiding van eerdere gebeurtenissen een verbeterplan opgesteld. In het plan staan verbetermaatregelen op het gebied van onder andere de samenwerking met ouders en ketenpartners, het verbeteren van het perspectief van jongeren, het verbeteren van het behandelklimaat, de positionering van de regiebehandelaar, de invoering van (behandelinhoudelijke) overlegstructuren en het verbeteren van dossiervoering en incidentenregistratie.

Ondanks dat de inspectie nu geen onderzoek naar de stand van zaken van het verbeterplan heeft gedaan, heeft ze tijdens het onderzoek wel informatie opgehaald over de stand van zaken op deze punten. In de gesprekken en op basis van documenteninzage constateert de inspectie dat op verschillende gebieden verbetering is gerealiseerd, bijvoorbeeld op het gebied van de positionering van de regiebehandelaar/gedragswetenschapper. Ook ziet de inspectie dat er binnen de organisatie gestuurd wordt op het registreren van incidenten. Van een aantal verbetermaatregelen heeft Jeugdhulp Friesland laten weten dat deze nog niet zijn doorgevoerd. Zo zou er een overleg met betrokken behandelaren worden georganiseerd, die structureel en op vaste momenten in de behandeling samenkomen (psycho-medisch overleg). De inspectie hoort in de gesprekken met medewerkers en management dat deze verbetermaatregel inderdaad nog niet is gerealiseerd.

### **Conclusie en verbeterpunten**

De inspectie concludeert dat Woodbrookers zich de afgelopen tijd heeft ingezet om, binnen een complexe context van veel negatieve aandacht voor de locatie, randvoorwaarden te creëren om jongeren meer passende hulp te bieden en vrijheidsbeperkende maatregelen verder terug te dringen. De inspectie concludeert daarnaast dat het Woodbrookers niet is gelukt om alle ontwikkelingen die nodig zijn geacht in het kader van het verbeterplan voor de locatie ook door te voeren. De inspectie constateert de volgende verbeterpunten:

- Nog niet alle medewerkers zijn toereikend geschoold in de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen.
- De financiële randvoorwaarden voor de geboden hulp zijn niet toereikend. Met het voorgenomen besluit van Jeugdhulp Friesland om de locatie te sluiten dient Woodbrookers een plan op te stellen om de continuïteit en veiligheid van de hulp in de komende periode te bewaken. De inspectie zal dit plan beoordelen en toezien op de opvolging hiervan.
- De inspectie ziet en hoort dat het veel van medewerkers vraagt om hun werk te blijven doen. Des te belangrijker is het dat medewerkers in deze periode worden gezien en gehoord door het management en bestuur van Jeugdhulp Friesland. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor de komende periode.



## Bijlage: Verantwoording van het toezicht

De inspectie voerde het toezicht bij Woodbrookers uit op 6 oktober 2023. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikte de inspectie voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen. Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- Individuele gesprekken met twee jeugdigen. De inspectie heeft tijdens het toezicht op de groepen geluncht met de jongeren en aan alle jeugdigen gevraagd of zij nader met een inspecteur in gesprek wilden. Geen van de jeugdigen wilde dit.
- Telefonische gesprekken met drie ouders.
- Gestructureerde interviews met:
  - de bestuurder en de directie van Jeugdhulp Friesland;
  - de behandelcoördinator en regiebehandelaar;
  - drie pedagogisch medewerkers;
  - het locatiemanagement.
- Telefonische gesprekken met drie verwijzers.
- Telefonisch gesprek met de gedragswetenschapper van Portalis.
- Telefonisch gesprek met de vertrouwenspersoon van Jeugdstem.
- De check van vijf dossiers van jeugdigen, onder andere op de aanwezigheid van een signaleringsplan en registratie (mogelijke) inzet en toepassing vrijheidsbeperkende maatregelen.
- Observaties van de groepen en school.
- Analyse van de volgende documenten:
  - Ingevulde vragenlijst m.b.t. opleiding en training medewerkers, toepassing en registratie van vrijheidsbeperkende maatregelen en crisisplaatsingen;
  - Overzicht van de groepen;
  - Overzicht van personeel;
  - Inzet personeel niet in loondienst;
  - Verloop- en verzuimcijfers;
  - Informatie die jongeren standaard ontvangen bij binnenkomst, zoals huisregels en informatie over klachtenprocedure;
  - Richtlijn Vrijheidsbeperkende maatregelen van Jeugdhulp Friesland
  - Leefklimaatonderzoeken van de twee bezochte groepen (april 2023);
  - Factsheet analyse MIZ meldingen Q2 2023 en Q3 2023 (in concept);
  - Stand van zaken verbeterplan Behandelcentrum Woodbrookers.

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

[www.igj.nl](http://www.igj.nl)